

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

№ 35 (11833)

1982 чылдың февраль 11, четверг

1923 чылда
үндөөлөттөгөн

Өртөз 3 көп.

Кыштаглаашкын—шалыпчы ажыл-иш

БОТТУГ ХЕМЧЕГЛЕР

СЭКП-ниң XXVI съездинин төөгүгү шийирлерин амыралга боттадырып, шаан, малдың баш сааны кыштан менди ачырып, оон чаш төдүл хормача чок өстүр дөш «Сүт-Хал» совхозун Кара-Чыраа салбырынның малчынары 1981-1982 чылдың кыштаглаашкынны организаастырттыр турар.

Кара-Чыраа салбырында 3800 аяк шээр мал бар. Оон иштинде төрүр хой 12 поладда кыптан турар. Бо ай эгезинде байдал-биле алырга, төрүр хойнуң 60 аяк хуу ооданган. Хой ооданган кыштын түдүк үеинде түсүс колданылат. 20 аяк амылтарын сактапчылап ачкарган. Малчынарынын

инити хуралын ийи кезек черге кылган. Өдөң болган Кызыл-Тайга хойжу кодаптарга рейдлерин организаастаан. Мал аякынның тускай эртемнелери болган лекторлар, пролактар, кижизимдерин малчынары унушкунерин кылган турар. Ол иштин аал бүрүзүгө солук-сөтүктүр чедирлелтип үзүктелтирбес дөш дөштүг хемчеглерин ач турар.

Совхозтун малчынарынын хун бүрүнч хергелет ба-рааны-биле хандылар са-лааны организаастаан. Сүт-

Халдың амылтан кооперациянын автомагистин аяк-агыт дөшкөүлөргө аа-ларын дөштөөлүргө аргы чоруп турар. Автомагистин чыгы болаңындан күн четпей турарын айткан чогур. Шээр мал бригадирин Дажы Ондар Өдөң болган Кызыл-Тайга хойжу бригадаларын дөштөөлүргө аргы, малдын өт-үзүлүш ай-шаанда кылган, чаш мал төдүн менди алыр дөш контролду бөдөткөн. Бо хунерде Өдөңде Таан-оол Ондарын кодамында 210 хойлан итча хураган менди камгалап адынган. Ам то-

рүр 19 хой арткан. Хөөкүй-оол Кууларын кодамында 224 хойнуң 224 хураган менди адынган. Оон кодамында хураган хун бүрү немен-лини турар. Ол иштин Ален-саяар Монгуштун кодамында 250 хойнуң хураган менди. Хар чуга, кыш хур-даа болза, сөөлү хунерде соок күшөөлөргө. Салбырынның мал-чын төрүр улам тарымсал-ганын, хуу дөштөөлүргө аяк-агыт чыгуу. Мал чөм бол-ган сүт-биле хандырылга ба-гай өсөт. Тускай эртемнелерин сактапчылап алырга, шээр мал бригадаларында сактап болган сити четир. С. ХОВАЛЫГ.

«Сүт-Хал» совхозун Кара-Чыраа салбырынның аргелек-чип.

ШАГЖАЛАР ЧОК

Ан-Довурактан Абааже уг-лаан чагайлар орунчук Алаш хемче кирген чериниң үстү таласында куржаагы хая-ларын бөдүл дагларын Ту-лаан-Кара дээр. Үстү Тулаан-Караңың Ку-дуга бо чылым «Барлык» совхозтун Хөдөлгөн салбыры-ның база бир муракты хой-жуу Чамырын Хомушкун кыптан. Мал аякынның 20 аяк чык болган хоочун мал-чын эртен чылым төрүр хой 100 хойдан-на 93 хураган-лы, хой бүрүзүлүш-не 1,9 кг дүктү кыргаш, күрүнеге ду-жааган, чыл түнели-биле ежелде төлөвирин алган.

Районун уруг мал эми-ни Николай Васильевич Гон-дин-биле малчынын кып-таанга биче дүш ажа дүжү турда келди. Кадары бо-дү башташ кезек кийин ху-раганларын сити каап берип турар.

— Сөөлү каш хонуктарда сооп келген дээрде башка, мал-агай-да кыш болуп тур. Мал-агай-да хир, экне-ле турар чүе-дир. Бо эрте тө-рүн хураганларын ам-даа олардамын болуп апарган, шымбайн көрбөс силер бе? — дэп, малчын каттыр-ган, чок бажын суйбагылды.

Наам-хар аякы-биле үзүп каан хураганларын, шына-ла, сити, шыраа, паракка илден болду. Хой-да, хура-ган-даа илгаларын ишти чыгып, чаш өдөк төн каан, кургаа малгалы.

— Бо кийин 343 кода-мында шугу 363 төрүр хой бар. Ам 230 хураган оодан-ган, хураганларын шугу мел-ли. Өзүл-биле-даа болза, дус база бар. Чарбаны экен турган улуу, ам харын төнү тур. Сити дагыны керек. Чымыг сугну машаа-биле үзүктел чок экен турар. Чаш хураганларга кара шай хой-илдырны берип тур бис. Сактапчыларын Бика Кү-жүт, Кара-Хас Хертег, Чу-лапца Күжүт кымылканай ачылган турар. Автолака мүн-не күзүп турар. Чүгө хаб, кагыктай кышан бе-лен чөмөр экелебес боор-дур. Мал түзүлгө оодай бээр, далаат бөзүл бөзүл чир чир тай турар өсө. Оон еске уруг негеле, хомуш-кун-даа чок ийин—деп, ка-дары чугаалады.

Малчынын бажынынга база кирдине. Үзүл-өтүдү эиме-сөөлүг болду. Бо чыл-гы социалист хуураганлар параткан, кадыг саагына чыпшырган, көсүк черде азын каан, 100 хойдан-на 100 хураганын менди камгалап алырын, хой бүрүзүлүш-не 1,8 кг дүктү кыргаш күрү-неге дужаарын, 11 тояла си-гени, сөс тояла өдөктө бе-леткен алышп. Үрүк сеп-телени май айда кыдыр-ганда бичкүл. Социалист чармыче бо салбырын база бир хоочун хойжуу Бече-оол Соколин кытырган.

— Бо хире хур кышын ху-раган бажы хоратпай, шугу-тузун менди камгалап апар-боор мен. Ылчала-даа кыш чаа-ла орту кирин турар болбай. Оон соопла чакыс ко-гүрүм надым ийин? Ону ут-тун болбас. Сагыс оожурун ошурар чай байла боор, ам-даа кызыл аяк эйдирин— дэп, кадары бистин-биле байырлашты.

Дараазында бо-ла салбы-рын аңгы өшкүлери кады-рын турар Чудурук Оорак-тын Кызыл-Дашта кыштаа-га келди. Кадары бистин машиналыстын бараанын көргөн, өшкүлери дөзүн каап, төрөкчилерин дала-радыр төлөмөшкөн, өдөктө шөпкүдүн каан неди.

— Бо сөөлүг оң беш чыл-да даады-ла төрүр өшкү кадырын келди. Эртен чыл-ды 100 ашкүл-не 75 аяк, өшкү саагы-на 700 грам-дук алаш, мындам мен. Бо чылым 100-тен 90-ны, өшкү саагында 900 грам дүктү алыр деп хуураган. Мурну-да чыдарын дүрүктүлүш-түн алаш көргөн, өшкүлү омыл эрттир орай оодандыр-га алайларын ийин аарына алмакшан, хураар кире. Ын-чанга бо чылым эрте оодан-дас дэп боозадылган эрте чоруткан чүе. Ам оодан-дас эгелер берген, үзөк аякын тур. Алайлар турар кажаа бе-лен эвес, өдө түдүн тур бис — деп, малчын чугаалады.

Шына-ла, өдө үзөк аякын бистин кеткелде-даа басты-кыптар кажаалан каан. Алайлар кажаалын чаа түдүн доокан, ам печкамы тон. Печка кыдыр кийи мындага келген көлбөз. Ол кажааны дарып чымылган, печкамын илдилбас болза, ам төртү-түлөр алайларын түдүр чөк-чөк. Оон аңгыда малчынын сөткүлүн дүвүргөн турар бир чүл бар: эртен чылым дүжүлүгүн төрөн өшкүлөр чөтүг ийи сактапчы берип каарга, олар алайларын алаш кеткелдеп өлзүн чы-дырып таарышкан. Бо чыл-ды мында Монгуш-оол Са-рылар сактапчылап турар. Оон өшкүн ишти чаш хуураган болган «кадарыларга уугу-ла дуза чедиритер арганы чок. Ынчанга оларга дарып немей сактапчылар керек. Кыштада шагжалар база чок, илчанга ситенин мал-га алаа-ла чөк кырыга төп берип турар. Мал ону саза басып, кырган каантарга, ха-мын ла сүзүлүп чөри хар, доуракка холукун каар.

Хөдөлгөн салбырынның өс-кө-дө малчынарынын аады-рынга баарга, лизин-биле кыштаглаашкын баай эвес. Салбырал бо хунерде чо-дир ооданга 2670 хире хой-нуң оолдарын шугу ола-мелли. Чымыг сугну дөштөө-мал чедирин турар, илча-хал үзүктел бээр шива бугуун, чарбалы саавасна, мал чөм амылзында тет-чир. Ылчала-даа паракка до-раан-на илдинип кээр төлөс-түлдүр база бар. Салбыра-да мал чөм каар шагжалар че-диллеш. Шолун-Ойла анык хойжу Валентин Хомушкун-дур. Алдың-Ховуда Ондары Револуцион орлопчид эд-лектиги Уурган Хомушкун кыштагында шагжалар чок, ситенил хойга дагытга-та төп берип турар. «Барлык» совхоз эртен күзүп мал чөм белектээр таласы-биле пал-пын ажык күшөөлөргө би-дир бис. Ылчала-даа кам-палга чок ачылган турар. Ылчанга совхозтун дирек-циясы, салбырын баштаар чер мал чөм камгалалыг амылдары-биле кадарылар-нын шагжалар-биле хандылар ужураг.

А. БЕГЗИН-ОЛ.

АДА-ИЕЗИН САЛГААН

1979 чылдың күзү. «Ком-мунизмче орук» совхозтун малчынары Н. Монгуш биле А. Донгантын өр-бүзүлгө аяк-агыт чыгуу бааган.

Песняктер уер хуураа-мыс-даа эртин бар чор. Сов-хозтун малын 1951 чылдан бээр катарып келтиркен. Ам сөзү хуураа берилди деп, уруу Күзүл-маага сүм-өлөткөн.

Ол бичи боламын ора мы-ла дэп: — Шып-дир, харын. Ситер-лиң аякынары салган, малчынары шагда-ла шийиритер алган мен. Сов-хоз дирекциясында ол дугай-ында дилет-бидиритини кады кирер бис—деп, уруу дораан чөптөөлөшкөн.

Совхозтун дирекциясы, пар-тия комитети тускай эртем-ниг, анык коммунистни кү-зөтүн бир дөштүг чүдүлүгүн илдеди. Күзүл-маа Мон-гуш 1980 чылда Улааттай хой-жу бригаданын бригадирин деп малчыга шилчээ. Ол амылдан үзүлгөн бээр эрес-көзүл дүрүп, мактамын чыда чөк хойга, ошанга 90 чедир хураганын ал, ху-чөрүлүш бөдүлүгү, тылс усаанын холдоп ал. 1,5 кг дүктү кыргаш алган. Илчан-ган совхозтун мурактыла-рынын салыпты кирген.

Амгы хунерде оң кадар-дан 343 хойнуң 292-н төрөп. Оон 295 хураганын дорукту-руп турар. Арганын улаш-тыр көрүшүлал хөзөр. Мал-чып кыштаглаашкыга хы-ламчалыг белектенген. Хой-

ларын күш-дөңдөл шым-ык. Мал чөм четир белек-теткен. Кыштан оор бай-далы эки.

— Күш-ажылы чедирин-кирерде ада-немиң кий-рин турар дуузын биче эвес. Олардан арга-сүмөли ал, байлак дүрүктүлүш өөрөшпү турар мен — деп, амыл-малчын чоргаарал-биле чугаалап ора.

Шына-ла хоочун малчы-нарын уруунга дуузын хуу-т. Ынча, бээр чорук-хөзөв би-дир дэп малчын кижизим орут орбас болгай. Ада-неи орун солуп артын аарлар. К. Монгуш Солтур нөдө Со-ветиниң депутаты. СЭКП райкомунун кезигүү. Бри-гаданын малчынарынга та-ймыр-массалыг база кижизимде амылдарын чорда-рылга ол илдектелер кирин турар.

Күзүл-маа Намбар-оолова СЭКП-ниң тургустунгамында 60 чыл оон белектенген уткуур сорулгагы ачылган турар. 1982 чылда чөк баш-тал-на 100 хураганын алыр, бир хойдан 1,7 кг дүктү кы-ргаш, болушун күзү-биле 10 тонна эки шынарлыг тоган ситени белектээр белектен социалист хуураган ала-ган. Ынчанга социалист чармыче «Торгалы» совхоз-тун Чоаа бригаданын мал-чыны Бады-Суур Донгантын кытырган. Муракты мал-чын алаан сөзүн амылдар-га чедиритиниң чыгып-чугаа-жон.

Э. МОНГУШ.

ТУДУГЖУЛАРНЫҢ УЛУУ

Улуг-Хем районун «Ан-Туру» совхозта тудугжулар бригаданында 45 ийи бар. Оларын аякынның айы-би-ле 4 аяккага үскөн.

Тудугжуларын мурунда бо чылым эвез эвес сору-ла-галар салдыган. 200 баш ийи, 1000 баш хой кирер кажааларын база малчынар чурттаар ийи бажыны, чаа-ныр чехти, ийи дилер пиле-рамын шөдүн олар түдүн, 1982 чылда аякылалга кире-ри чылда чөдүлгөн. Алаа белектел аякылалыг тудуг-жулар чыл эвезинде киринген. Чаа-Хал бажыны Кожаа с-нынын эвезинде К. Намдан-на ууртаган 8 ийилик эвез-бо хунерде 473 кубометр тудуг ийилик белектен. Мо-торлуг хире-биле ийи ужу-руп турар Кызыл-оол Седен-дур.

Хуурак, Кызыл-оол Намдан, тракторист Билдин-оол Ке-чир-оол олар эки аякылал, нормазын үргүчү 138-150 хуу чедир күзүлгөн, шалы-нын аякылал турарлар. Та-йгадан ийи сөөртүр автома-шинаны чылаачы Октя-бры. Ортун-оолдун аякыл-баа манталды. Ол баай орунчук чө-биле хунде ийи ретти дөштөөлүг кылган турар.

Хоочун рамчик Тактар-оол Кененин удуртканы 6 ийилик ийи дилер эвези-нун аякыл баа-ла пуу-лашкынын чорун турар. Нидораманын аякылдарын Шойдан Дүлөй, Кечир-оол Сундуй олар хун нормазын 110-120 хуу күзүлгөн келеш, мурактыларын одуруула-ды.

Т. В. Хертектин удуртканы төлөк-чилер бригаданы эртен айтыр төлөк аякылдарын иланын оонаданын до-дур күзүлгөн. № 48 тудуг эртен-ини муракты бригадаларын сандык кир-ген. Амгы үеде олар наймылаадыг беш ки микрорайонда калбак палельде туттуган № 3 чуртага бажында төлөк аякылдарын кылган турар. Шө-вөккө кыштарын аякылал турар белектенгө чөдө бажыныгэ участо-тун мастери Ирина Лубошикова биле бригадир Тамара Хертег аякыл-дарын дугайында чугаалашкышаан, аныктарга чыгы-сүмөли чай чок кадында берген турлар.

Муракты бригаданы оң чөдө төлөк-чилер бар. Арамында найраадыг, бот-боттарыга дуулажып аякылал келеш, эвез-үзүлгө аякылалыг буруу 30 дөр-бөчүн метрин будун, чугайлар күзүл-гөн аякыл-хөзөк боттадырын келеш.

Шөвөккөчирин бригадир Тамара Викторовна чугаагы, чымы-чаагы кийи болду. Бригадирин хуураган кү-зүлгөн эртен-ини бээр бир чыл болган. Бо таады-биле дүрүктүлүг эвез-дэа бол, дагылыгы-бригадир — РСФСР-ниң болгон Тыва АССР-ниң адырын тудугжуу А. И. Елшоманын байлак дүрүктүлүш, оң чаагай чачыларын өөрөшпү четтирген. Августа Иаолова пенсияга үзө-дэа, оң ийи итсез, сооп салган өөрөшкүлери күш-ажылы чедиритиниң уламчыл, чаагай чач чыларын ам-даа салбаан.

Күдө шолаларын дооукчулары тудугжуу мергелелиг өөрөшпү алыр дөштү бистин бригаданы ачылган турарына аажок өөрүдүр бис — дэп, Тамара Хертег чугаагы уламчылдыг:— Эртен чылым биске райондаран кел-тин ады кийи немешен. Олар чыл турузугаа кымылканай ачылган, ийи-ни рааратта чөдө чаа дужаал адылар. Комсомолу тустар күзүлгөн чөдө, со-румолу тып алган, хоочун дагынык-киргенер. Хоочун тудугу Карбы Притович Сундиктын эвез аякылал найраадыг коллективин мактаас арга чок. Олар эртен чылым палельде оонаданы 180 хуу күзүлгөн, кымыл ачылган. Оон эвезинде тудугжулар Михаил Дорта, Согушчу Шонжа, Михаил Соколин, чөдөчирин Дыран-оол Шы-нара, Дысан-оол Ылчанга олар нормазын үргүчү ажы-рын көлөгөн. Ус эвези бо хунерде Ан-Туру суурда ийи аал ишти чурттаар ба-жынын сөптөлгөн дооар чөкшүдү.

Иштин Кунгаанын эвези-ау адымында малчына-рын чымын күзүлгөн. Чаш-Тал алаагынын арында те-рестен доошпалар белектен турарлар.

С. СОТНАМ.

ЧОННУҢ ХЕРЭЭ ДЭЭШ

Чоннуң херээ дэш чурт-таары, аякылдары, демисе-жире, коммунист тур-гузукунун илдектелер кир-жикчилери болуру — кул-тура болгаш уран чүл аякылдарынын бөдөк-хуураган. Култура аякыл-дарынын профиле-лини Москвага доозулган Х съездинин делегаттары бо дугайында медеттөөлөр.

Совет инитиелдин угаан-бодал амылдарынын ула-мдай көдүрүлүшүнүгө чу-гула чаа базым эртен беш чылда кылдыган. Бистин чонувушун чаагай аажы-чан, мезу-шынарларын өзүл-дөш-лөргө илдин болган лите-ратуралык болган уран чүл-дүң кайгамчык чаа чо-

гаалдары бажиттинген. Эт-А. И. Брешневтин «бичи-чөр», «Катап тургузушкун», «Кур чөр», «Сактышкынар» деп номнары шытаралгай чөри эвези турар. СЭКП-ниң XXVI съезди-нин, партия ТК-нын Пле-нумарынын материалдарын пропагандалаар талазы-биле чугула аякылдарын култура-ның албан черлеринде чору-дуп турарын съезд демет-дөз болган моон соңгааргы сорулгаларын тодаргайлаан. СЭКП ТК-нын Политбюро кезигүүнүгө кандидат, ССР-ниң култура министери П. Н. Демчен, ССР-ниң Министр-лер Чөвүлелинин Даргазы-ның оралакчысы В. Н. Ма-кеев кирешкен.

Хуннуң медээлери

У л а м
чаагайжыыр

Металлургияны суу-ру Хову-Аксы чылдан чылче улам чаагайжып, аян кирип кел чыдар. «Тыва нобель» нембнат-тын амылдарынын барын хей кезин чаа тут-туган чырын, чылыг, дөмгөн өрзөлдөргө ба-жынарда чурттап турар-лар. Оларын аякылгө бот-боттарыга таарымчалыг байдал-дарын тургузуп, аякыл-сакты база туудуп берген. Ол аякыл-сакты республика-да баштайгы эштер бассей-нин бары хейнү чугаа-лап турар.

Хову-Аксыга он бирги беш чылдың ийиги чы-лымда база улуг тууду-ларны чорулар планнаттын-ган. Бо чылым төнүзүгө чедир 12 аал ишти чурттаар ийи бажыны аякылалга киирер база 784 олуттуг чаа школа-ның туудун доозары көр-дүнгөн.

Үстүнде адыткан ту-дуглары чогуур хуураа-зында аякылалга киирер дэш Хову-Аксыны тууду-жулары бо хунерде бе-дин илдерушкунуң аякылал турарлар. Бри-гадалар аразында социали-стик чарыштын муруну оодурунда Тыва АССР-ниң адырын туудугу Ана-толий Петрович Глухач-тун удурткан туудугулары чоруп турар.

(БИСТИҢ НОРР).

80 тоннаны

Монгу-Тайгада «Мал-чын» совхозтун дирекция-зы, парком болгаш на-дээ Совет малдың нады аякыл-агыт продуктуларын бөдүрерин көдүлөдир база оң чынарлыг кол кичээгини салып турар. Амгы үеде бөдүн мал чөм белектээрин совхоз уламчылал, Ан-Чырааже январь айың эгезинде 9 кижизим сөптөлгөн сити белектээр эвезин чоруткан.

Ук эвезин сооптоон совхозтун хову бригадир коммунист Нонгар-оол Саая удуртуп, 80 тонна хыргышты белектээр. Мал чөм белектээрине хол кады-ры-биле Хураал Шооку, Хулер-оол Чамбал, Нонгар-оол Саая, тракторист Чү-гү-оол Хертег олар хун нормазын ажырып, илде-кейлиг аякылал турарлар.

Х. ЧУЛЬДУМ.

Т. В. Хертектин удуртканы төлөк-чилер бригаданы эртен айтыр төлөк аякылдарын иланын оонаданын до-дур күзүлгөн. № 48 тудуг эртен-ини муракты бригадаларын сандык кир-ген. Амгы үеде олар наймылаадыг беш ки микрорайонда калбак палельде туттуган № 3 чуртага бажында төлөк аякылдарын кылган турар. Шө-вөккө кыштарын аякылал турар белектенгө чөдө бажыныгэ участо-тун мастери Ирина Лубошикова биле бригадир Тамара Хертег аякыл-дарын дугайында чугаалашкышаан, аныктарга чыгы-сүмөли чай чок кадында берген турлар.

Чыларында чылда калбай аякылал тур-пар апарган. Шөвөккөчирин ССР-ниң 60 чыл-оон-га утиштур социалист чарыкка илде-кейлиг киришкышаан, хуула даагызын ажык күзүлгөн дэш бот-боттары аразы-нда күш-ажылы марылдааны чарып ал-ганнар. Коллективтин хоочунары комму-нист Миса Ондар, Татьяна Чудам, ном-сомолу амылтар Кара-Хас Сотпа, Чече-на Донган олар эрес-шым ачылган, өөрөшү үлөгөн киргүчү турарлар.

ЧУРУКТАРДА: Т. Хертектин брига-данын бөдүлүш төлөк аякылдарын кылган аякылалыг шынарын хылаз турарлар (үстүнде): комсомолу амылтар (сол-гай талалар) Ч. Донган, С. Донган ала-уунинде: калбак палельде туттуган № 3 бажынын ийи кири.

М. ОНДАР. В. КАРА-САЛДЫҢ ФОТОЛАРЫ.

НАЙЫРАЛДЫҢ ОН ХОНУУ

ССР-биле Индияны ара-зынга найраадыг чылдан чылче улам бажыны оран Индияны национал байы-далы — Республика хуура-ны чөдөтүлүгү хуураагына найраадыг советиний тур-гуска доозулган он хонуг ба-дыккан.

Митингилер, кезгелер бол-гаш хей-инитиниң хуралдары Москвага, Минскке, Ташкент-те болгаш өске-даа хоорай-ларга болтулаан. Совет-индий үрө-түнөдүг кады аякыл-жылга тайыгга болгаш де-легетин айыл чок чоругу-га бараан болуп, ийи чурт-туу улаустарын ханы со-нургагына дүжүп турар дээрин совет улус демет-дөз.

Он хонуга аякылал турган хей-саныг делегелер И-

диянын бөгүгү амылдарын болгаш оң төнүзүн совет хей-инитиге калбаа-биле та-ныштырган. Индий болган совет-индий кады кылган уран-чөдө филмдерин илде-кейлиг улау чедиритиниң өдөкөн.

Ол он хонугун доозула-нынга тураскааткан хей-ини-тин хуралы Москвага бол-ган. Совет-индий харыла-ларын моон соңгаар бажы-ларынга чок үдөш — ийи чурттуу аразында тайын, найраал болган кады аякыл-жылга дугайында көрө-дүр дээрин санал бергенер деметтөөлөр. Деметтөөлө-дүл чарыгалыг чаа чаа чедиритиниң найраа-дыг индий чонга өрөтөрлөр күзөң.

(СЭТА).

ТУКТУ ТЫВЫСКАН

Бай-Тайга районун «Мур-мач» совхозу он бирги беш чылдан бир чылда рес-публиканын барын соопла-нын совхозтарынын соци-алист чарыкын тилекти-чин боуп, СЭКП обкомунуң Тыва АССР-ниң Министр-лер Чөвүлелинин, профбюро-лудин болгаш ВЛКСМ обко-

мунун илчирер кызыл туту-беле тапталган. Республиканын бөдөк ша-пын совхозтун аякылал-лыгын Тыва АССР-ниң Ми-нистрлер Чөвүлелинин Да-лазын бир аргелекчи М. Е. Абрамов байырыг байдалга тывыскан.

